

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої
освіти**

сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра міжнародного, цивільного та комерційного права

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. П. від «22.08» *авгня* 2022 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

**МІЖНАРОДНЕ ЕНЕРГЕТИЧНЕ ПРАВО /
INTERNATIONAL ENERGY LAW**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2022

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: Д.Є. Іващенко, PhD, доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права, Ю.А. Гончарова, к.ю.н., доц. кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права.

Програму обговорено і схвалено на засіданні кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права від 03 грудня 2021 р., протокол № 9.

Програму розглянуто та схвалено вченою радою факультету міжнародної торгівлі та права від 16 грудня 2021 р., протокол № 8.

Рецензенти: В.В. Осипова, директор, юрисконсульт ТОВ «Едванс Компані»
Н. О. Мельниченко, к.ю.н., доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права КНТЕУ

**МІЖНАРОДНЕ ЕНЕРГЕТИЧНЕ ПРАВО /
INTERNATIONAL ENERGY LAW**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

ВСТУП

Дисципліна «Міжнародне енергетичне право» є вибірковою освітньою компонентою освітньої програми КНТЕУ з підготовки здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 293 «Міжнародне право».

Програма дисципліни «Міжнародне енергетичне право» призначена для магістратури КНТЕУ денної форми навчання галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 293 «Міжнародне право». Програму підготовлено відповідно освітньої програми «Міжнародне право», спеціальності 293 «Міжнародне право».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Міжнародне енергетичне право» полягає у досягненні наступних результатів:

- формування у магістрів цілісної уяви про міжнародне енергетичне право як систему юридичних норм, що регулює відносини в сфері міжнародного співробітництва, торгівлі об'єктами енергетичного комплексу та забезпечення надійності постачання енергоресурсів;
- набуття магістрами необхідних міжнародно-правових знань як для розуміння та пояснення подій в сфері світової енергетики, так і для застосування цих знань в майбутній науково-дослідній діяльності.

На досягнення зазначеної мети спрямовані такі *завдання*:

- ◆ розуміти основні юридичні факти і події міжнародно-правового характеру в сфері світової енергетики, а також роль України в розвитку міжнародного енергетичного права, в формуванні та забезпеченні надійності і диверсифікації енергопостачання;
- ◆ засвоїти категоріальний апарат, що застосовується для аналізу системи міжнародного енергетичного права;
- ◆ знати основні норми, інститути та галузі міжнародного енергетичного права, особливості його створення та функціонування, механізм застосування його норм на міжнародному та внутрішньодержавному рівнях;
- ◆ уміти правильно з точки зору міжнародного енергетичного права пояснювати та оцінювати зовнішньополітичні позиції та дії України та

інших держав з питань постачання енергоресурсів, а також міжнародних органів та організацій;

- ◆ використовувати набуті знання з міжнародного і національного енергетичного права у практичних ситуаціях; юридично грамотно розуміти та оцінювати міжнародні та внутрішньодержавні події та факти, що мають міжнародно-правову значимість для обігу енергоресурсів.

Предметом дисципліни є система юридичних норм, що регулюють відносини в сфері міжнародного співробітництва, торгівлі об'єктами енергетичного комплексу та забезпечення надійності постачання енергоресурсів.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Для ефективного вивчення дисципліни «Міжнародне енергетичне право» здобувачеві вищої освіти необхідне:
знання

- дисципліни «Міжнародне публічне право»
- дисципліни «Міжнародне економічне право»
- дисципліни «Міжнародне приватне право»
- основ інформаційних технологій (операційна система *Windows / Mac*);

вміння

- вільно працювати з офісними додатками *Microsoft Office*.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародне право» (293) (ОС магістр) 2022

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
<i>ЗК1</i>	<i>Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.</i>	1-10
<i>ЗК2</i>	<i>Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</i>	1-10
<i>ЗК3</i>	<i>Здатність ефективно працювати в міжкультурному середовищі, зокрема розробляти міжнародні проекти та управляти ними.</i>	1-10

<i>ЗК4</i>	<i>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями з високим ступенем автономії</i>	<i>1-10</i>
<i>ЗК7</i>	<i>Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.</i>	<i>1-10</i>
<i>ЗК9</i>	<i>Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</i>	<i>1-10</i>
<i>Фахові компетентності спеціальності</i>		
<i>СК1</i>	<i>Здатність комплексно використовувати вузькоспеціалізовані знання у конкретних сферах регулювання міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, права Європейського Союзу для вирішення прикладних завдань.</i>	<i>1-10</i>
<i>СК2</i>	<i>Здатність критично осмислювати проблеми та закономірності функціонування і розвитку міжнародних відносин, визначати тенденції розвитку світової політики, оцінювати вплив глобальних політичних процесів на національні правові, політичні, економічні системи та торговельну діяльність.</i>	<i>1-10</i>
<i>СК10</i>	<i>Здатність ефективно забезпечувати адаптацію до права ЄС законодавства України у правотворчому, правоінтерпретаційному та правозастосовному контекстах, надавати правову підтримку євроінтеграційним процесам у різних сферах суспільних відносин.</i>	<i>1-10</i>
<i>СК11</i>	<i>Здатність забезпечувати імплементацію міжнародно-правових стандартів в окремі галузі національного законодавства.</i>	<i>1-10</i>
<i>Програмні результати навчання</i>		
<i>ПРН1</i>	<i>Уміння поєднувати високий професійний рівень з соціальною відповідальністю та етичністю, оволодівати новими знаннями впродовж життя, підвищувати рівень власної кваліфікації.</i>	<i>1-10</i>
<i>ПРН6</i>	<i>Виявляти, аналізувати та пропонувати шляхи вирішення різноаспектних проблем міжнародно-правового та національно-правового змісту.</i>	<i>1-10</i>
<i>ПРН14</i>	<i>Доносити власні знання, висновки та аргументи до фахівців і нефахівців.</i>	<i>1-10</i>

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет і джерела міжнародного енергетичного права

Формування міжнародного енергетичного права. Від концепції сталого суверенітету над природними ресурсами до концепції сталого розвитку. Предмет міжнародного енергетичного права і його місце в системі міжнародного права.

Взаємозв'язок публічно-правових та приватноправових аспектів. Джерела міжнародного енергетичного права. Багатосторонні договори з питань співробітництва в енергетичній сфері. Енергетична хартія. Договір до Енергетичної хартії. Поправки. Двосторонні міжнародні договори з питань енергетичного співробітництва.

Принципи міжнародного енергетичного права.

Українське енергетичне законодавство і міжнародне право.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1-5.

Додатковий: 3,7.

Тема 2. Суб'єкти міжнародного енергетичного права

Держава як суб'єкт міжнародного енергетичного права.

Зовнішня енергетична політика України. Завдання для досягнення стратегічної мети зовнішньої економічної політики. Механізми державної енергетичної політики для вирішення зазначених завдань. Суверенітет держави над природними ресурсами. Суверенні права над мінеральними ресурсами в просторах під юрисдикцією держави і в міжнародних просторах.

Роль міжнародних організацій загальної компетенції в забезпеченні глобальної енергетичної безпеки.

Міжнародні енергетичні організації. Правове становище Міжнародного енергетичного агентства (МЕА). Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК). Міжнародний енергетичний форум (Глобальний енергодіалог). Форум країн - експортерів газу (ФКЕГ). Роль «Великої сімки» і «великої двадцятки» в формуванні підходів до забезпечення міжнародної енергетичної безпеки. СОР і енергетика. Регіональне співробітництво в енергетичній сфері в рамках ЄС, СНД, ЄАЕС і ШОС.

Міжнародні аспекти діяльності «операторів» міжнародних енергетичних відносин («Нафтогаз», «Укргазвидобування», іноземних компаній)

Список рекомендованих джерел

Основний: 1-5.

Додатковий: 2, 5, 8.

Тема 3. Правові аспекти забезпечення міжнародної енергетичної безпеки

Поняття міжнародної енергетичної безпеки.

Основні принципи забезпечення енергетичної безпеки. Загальні і спеціальні принципи енергетичної безпеки.

Характеристика сучасних загроз енергетичній безпеці. Поняття загрози. Внутрішні і зовнішні загрози енергетичної безпеки.

Україна і міжнародна енергетична безпека. Інституційне та конвенційне співробітництво України з питань енергетичної безпеки.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1-5.

Додатковий: 3, 4, 7.

Тема 4. Міжнародно-правове співробітництво в галузі електроенергетики

Міжнародні договори як джерело правового регулювання відносин у сфері електроенергетики.

Система договорів про паралельну роботу ОЕС України і ОЕС зарубіжних держав.

Органи регулювання електроенергетики в ЄС.

Правове регулювання діяльності суб'єктів природних монополій у сфері електроенергетики держав - учасниць Єдиного економічного простору (Додатки №№ 20 і 21 до Договору про ЄАЕС).

Міжнародні аспекти транскордонної торгівлі електроенергією. Енергетичний транзит.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1-5.

Додатковий: 2, 5, 6.

Тема 5. Міжнародно-правове регулювання в галузі використання і транзиту нафти і газу

Міжнародна торгівля нафтою і газом. Розвиток, види і принципи дії трубопровідного транспорту.

Правове регулювання діяльності міжнародних нафтових консорціумів.

Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК).

Органи регулювання газового ринку в ЄС (ENTSO-G).

Транскордонні трубопровідні проекти: правова підстава, географія, цілі, оцінка впливу на навколишнє середовище, проблема безпечної експлуатації, відповідальність.

Міжнародно-правове регулювання прокладки трубопроводів на континентальному шельфі.

Питання охорони навколишнього середовища в процесі будівництва і експлуатації нафто / газопроводів.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1, 3.

Додатковий: 2, 3, 4, 8.

Тема 6. Міжнародно-правове співробітництво в галузі мирного використання ядерної енергії

Міжнародно-правове співробітництво в галузі забезпечення ядерної безпеки.

Міжнародно-правове співробітництво в галузі наукових досліджень ядерної енергії. Ядерне нерозповсюдження та система гарантій.

МАГАТЕ як всесвітній форум з регулювання в області атомної енергії. Правова основа діяльності, статус, структура, членство, прийняті акти. Стандарти безпеки МАГАТЕ.

Основні галузі регулювання. Відповідальність. Паризька конвенція про відповідальність перед третьою стороною в області ядерної енергії, 1960 року і протоколи до неї; брюссельська конвенція про відповідальність операторів ядерних суден 1962 р.; Віденська конвенція про цивільну відповідальність за ядерну шкоду 1963 р.; Спільний протокол щодо застосування Віденської і Паризької конвенцій 1988 р. ; Паризька конвенція 2004 року, Брюссельська конвенція 2004 р. ;

Утилізація відпрацьованого ядерного палива та радіоактивних відходів. Конвенція про цивільну відповідальність у галузі морських перевезень ядерних матеріалів 1971 р Конвенція про ядерну безпеку 1994 р, Об'єднана конвенція про безпеку поводження з відпрацьованим паливом та про безпеку поводження з радіоактивними відходами 1997 р.

Фізичний захист ядерного матеріалу. Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу 1980 р

Інформування та надання допомоги при аваріях. Конвенція про оперативне оповіщення про ядерну аварію 1986 р Конвенція про допомогу в разі ядерної або радіаційної аварійної ситуації 1986 р.

Регіональне співробітництво. Угода між Урядом України та Європейським співтовариством з атомної енергії про наукову і технологічну співпрацю.

Зміст, інструментарій, повноваження держав - членів ЄС щодо прийняття рішення, захист від радіаційного випромінювання, технічна безпека ядерних установок, заборона переробки відпрацьованого ядерного палива, вивезення та ввезення ядерних відходів.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1-5.

Додатковий: 2, 3, 4.

Тема 7. Міжнародно-правове співробітництво в галузі використання альтернативних джерел енергії

Поняття і види альтернативних джерел енергії.

Міжнародно-правові, екологічні та організаційні основи використання альтернативних джерел енергії.

Міжнародне агентство з відновлюваних джерел енергії (ІРЕНА) в системі міжнародного енергетичного співробітництва.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1-5.

Додатковий: 1, 3, 7.

Тема 8. Міжнародно-правове регулювання емісії парникових газів для скорочення їх викидів в атмосферу

Енергетика та боротьба зі зміною клімату. Характеристика і зміст основних міжнародних договорів і організацій по боротьбі з зміною клімату.

Рамкова конвенція про зміну клімату та Кіотський протокол. Загальна характеристика. Принципи, зобов'язання держав, конференції сторін. Механізми гнучкості, передбачені Кіотським протоколом. Механізм спільного впровадження. Механізм чистого розвитку. Торгівля викидами, або т.зв. «Схема зелених інвестицій».

Паризька хартія від 12.12.2015 р до Рамкової конвенції про зміні клімату 1992 р Зобов'язання держав-учасників, механізм контролю.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1-5.

Додатковий: 1, 7.

Тема. 9. Відповідальність в міжнародному енергетичному праві

Відповідальність як спосіб забезпечення виконання міжнародних зобов'язань.

Типологія відповідальності в міжнародному праві: відповідальність за вчинення міжнародно-протиправного діяння і відповідальність за шкідливі наслідки правомірної діяльності.

Запобігання транскордонного шкоди від небезпечних видів діяльності: загальні принципи.

Розподіл збитків у разі транскордонного шкоди від небезпечних видів діяльності: загальні принципи.

Міжнародно-правове регулювання відшкодування шкоди від забруднення моря нафтою.

Міжнародно-правове регулювання відшкодування ядерного збитку.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1-5.

Додатковий: 1, 5, 7.

Тема 10. Вирішення спорів в міжнародному енергетичному право

Механізм вирішення спорів відповідно до Договору до енергетичної хартії (ДЕХ). Механізм врегулювання торгових і транзитних суперечок між членами ДЕХ.

Механізм врегулювання суперечок, пов'язані з торгівлею енергоресурсами, в рамках СОТ.

Міжнародний центр по врегулюванню інвестиційних суперечок.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1-5.

Додатковий: 5, 7.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний:

1. Redgwell C. International Regulation of Energy Activities / Catherine Redgwell // Energy Law in Europe / [Ed. Martha M. Roggenkamp, Anita Rønne, Catherine Redgwell, Iñigo del Guayo.] Oxford : Oxford University Press, 2001.
2. Naseem, S., & Naseem, S. (2021). *International Energy Law*. Kluwer.
3. Talus K. Research Handbook on International Energy Law (Research Handbooks in International Law series). Edward Elgar Pub, 2015. 704 p.
4. Шульга Є.В. Міжнародне право енергетичної безпеки: навчальний посібник для студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2019. – 232 с
5. Daintith T. Against “lex petrolea”, (2017). The Journal of World Energy Law and Business, 10 (1). P. 1-13.
6. Talus K.; R.J. Heffron. What is "International Energy Law" or "Energy Law"?, 2018. URL: <https://www.ogel.org/article.asp?key=3762>

Додатковий:

1. E. Bossley and A. Kerr. Climate Change and Emissions Trading: What Every Business Needs to Know. CEAG Ltd (3rd ed), 2009.
2. T. Wälde. International Energy Investment. 17 Energy Law Journal, 1996.
3. Y. Selinova. The Energy Charter and the International Energy Governance. 3 European Yearbook of International Economic Law, 2012.
4. M. Krajewski. The Impact of International Investment Agreements on Energy Regulation'. 3 European Yearbook of International Economic Law, 2012.
5. Thomas Wälde. The Role of Arbitration in the Globalisation of Energy Markets, (2000). The Centre for Energy, Petroleum and Mineral Law and Policy Journal (online). URL: <http://www.dundee.ac.uk/cepmlp/journal/html/vol6/article6-18.html>
6. G Blake. The Grid: The Fraying Wires between Americans and Our Energy Future (2016).
7. A. Bradbrook. Energy Law as an Academic Discipline. Journal of Energy & Natural Resources Law, 1996. 14(2).
8. Donald N. Zillman, et. al., (eds), Beyond the Carbon Economy: Energy Law in Transition, Oxford: Oxford University Press, 2008.

Міжнародні договори та інші нормативно-правові акти:

1. Віденська конвенція про цивільну відповідальність за ядерну шкоду 1963 року URL: <https://www.iaea.org/sites/default/files/infcirc500.pdf>
2. Віденська конвенція про охорону озонного шару від 22.03.1985 р.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_088#Text

3. Гірнича хартія держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав 1997 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_032#Text

4. Договір до Енергетичної Хартії та Заключний акт до неї 1994 року. Протокол до Енергетичної Хартії з питань енергетичної ефективності і суміжних екологічних аспектів від 24.04.1998 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_056#Text

5. Договір про Євразійський економічний союз від 29.05.2014 р. URL: https://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/kaz_e/wtacckaz85_leg_1.pdf

6. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_098#Text

7. Домовленість про правила і процедури врегулювання суперечок 1994 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_019#Text

8. Європейська Енергетична Хартія від 17.12.1991 р. URL: <http://www2.ecolex.org/server2neu.php/libcat/docs/TRE/Full/En/TRE160046.pdf>

9. Женевська конвенція про континентальний шельф від 09.04.1958р. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/140657__140657

10. Кіотський протокол 1997 р. до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_801#Text

11. Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу та ядерних установок 1980 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_024#Text

12. Конвенція про цивільну відповідальність за шкоду, завдану в Внаслідок діяльності, небезпечної для навколишнього середовища 1993 року (Конвенція Лугано) URL: <https://rm.coe.int/168007c079>

13. Конвенція про додаткове відшкодування за ядерну шкоду 1997 року URL: <http://www2.ecolex.org/server2neu.php/libcat/docs/TRE/Full/En/TRE-001271.txt>

14. Конвенція про допомогу в разі ядерної або радіаційної аварійної ситуації 1986 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_027

15. Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великі відстані 1979 року URL: <http://www2.ecolex.org/server2neu.php/libcat/docs/TRE/Full/En/TRE-000529.pdf>

16. Конвенція про ядерну безпеку 1994 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_023/page#Text

17. Конвенція про оперативне оповіщення про ядерну аварії 1986 року URL: https://zakon.cc/law/document/read/995_026

18. Конвенція про відповідальність третьої сторони в галузі ядерної енергії 1960 року (Паризька конвенція 1960 року) URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=00Y76DC309&abz=1OYEA>

19. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами 1965 року (Вашингтонська конвенція 1965 року) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_060#Text

20. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права 1982 року URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=00O5WDC64C>

21. Міжнародна конвенція про цивільну відповідальність за шкоду від забруднення нафтою 1969 року URL: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20973/volume-973-I-14097-English.pdf>

22. Міжнародна конвенція про цивільну відповідальність за шкоду від забруднення бункерних паливом 2001 року URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/235987/8489.pdf

23. Міжнародна конвенція про створення Міжнародного фонду для компенсації збитків від забруднення нафтою 1971 року URL: <http://www.admiraltylawguide.com/conven/oilpolfund1971.html>

24. Міжнародна конвенція щодо втручання у відкритому морі у випадках аварій, що призводять до забруднення нафтою 1969 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_049#Text

25. Міжнародна конвенція по забезпеченню готовності на випадок забруднення нафтою, боротьбі з ним та співробітництву 1990 року URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=00Z8YEBDA9&abz=1QLF8>

26. Міжнародна Енергетична Хартія 2015 року URL: https://www.energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/Legal/IEC_RU.pdf

27. Об'єднана конвенція про безпеку поведження з відпрацьованим паливом та про безпеку поведження з радіоактивними відходами 1997 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_335#Text

28. Паризька хартія від 12.12.2015 р до Рамкової конвенції про зміні клімату 1992 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161#Text

29. Проекти Принципів, що стосуються розподілу збитків у разі транскордонного шкоди, заподіяної в результаті небезпечних видів діяльності, затверджені Резолюцією ГА ООН № 61/36 від 04.12.2006 URL: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_10_2006.pdf

30. Проекти Статей про запобігання транскордонного збитку від небезпечних видів діяльності, затверджені Резолюцією ГА ООН № 62/68 від 06.12.2007 URL: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/commentaries/9_7_2001.pdf

31. Протокол 1992 року про внесення поправок до Міжнародної конвенції про цивільну відповідальність за шкоду від забруднення нафтою 1969 року (КГО 1992 року) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896_042

32. Протокол 1992 року, що доповнює Міжнародну конвенцію про створення Міжнародного фонду для компенсації збитків від забруднення нафтою 1971 року (Конвенція про Фонд 1992 року) URL: https://www.jus.uio.no/english/services/library/treaties/06/6-07/imo_compensation_fund.xml

33. Протокол 1997 року про внесення поправок до Віденської конвенції про цивільної відповідальності за ядерну шкоду (Віденська конвенція 1997 року) URL: https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_29285/protocol-to-amend-the-1963-vienna-convention-on-civil-liability-for-nuclear-damage-1997-vienna-

protocol#:~:text=Nuclear%20Energy%20Agency%20(NEA)%20%2D,Nuclear%20Damage%20(1997%20Vienna%20Protocol)&text=The%201997%20Vienna%20Protocol%20improves,a%20broad%20range%20of%20damages.

34. Протокол 2004 року про внесення змін до Конвенції про відповідальності третьої сторони в області ядерної енергії від 29.07.1960 з поправками, внесеними Додатковим протоколом від 28.01.1964 та Протоколом від 16.11.1982 (Паризька конвенція 2004 року) URL: <https://cil.nus.edu.sg/wp-content/uploads/formidable/14/2004-Protocol-to-Amend-the-Paris-Convention-on-Nuclear-Third-Party-Liability.pdf>

35. Протокол 2004 року про внесення змін до Конвенції від 31.01.1963 р., що доповнює Паризьку конвенцію про відповідальність третьої сторони в області ядерної енергії від 29.07.1960, з поправками, внесеними Додатковим протоколом від 28.01.1964 і Протоколом від 16.11.1982 (Брюссельська конвенція 2004 року) URL: https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_31528/brussels-supplementary-convention-full-text

36. Протокол до Енергетичної Хартії з питань енергетичної ефективності та відповідним екологічним аспектам 1998 року URL: https://www.energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/Legal/1994_PEEREA.pdf

37. Протокол про створення Міжнародного додаткового фонду для компенсації збитків від забруднення нафтою 2003 року URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/235985/8490.pdf

38. Протокол до Енергетичної Хартії щодо транзиту 2003 року URL: <https://www.energycharter.org/what-we-do/trade-and-transit/transit-protocol/>

39. Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату 1992 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_044#Text

Internet – ресурси:

1. International Energy Agency. World Energy Outlook 2011, available online from: https://www.iea.org/publications/freepublications/publication/WEO2011_WEB.pdf
2. The Development of International Law in the Field of Renewable Energy. Available from: https://www.researchgate.net/publication/303669180_The_Development_of_International_Law_in_the_Field_of_Renewable_Energy
3. Read Janet L. Sawin, Mainstreaming Renewable Energy in 21st Century, World Watch Paper, 2004, down-loadable on: <http://www.worldwatch.org/system/files/EWP169.pdf.1>
4. International Energy Agency. “Energy for All: Financing for the Poor,” October 2011. - URL: http://www.iea.org/papers/2011/weo2011_energy_for_all.pdf

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
програми дисципліни «Міжнародне енергетичне право»»

Погоджено
Завідувач кафедри міжнародного
приватного, комерційного та
цивільного права

_____ Н. А. Мазаракі

« _____ » _____ 2021 р.

Погоджено
Президент ІСС Ukraine, заступник
голови ради експортерів та
інвесторів при Міністерстві
закордонних справ України, д.е.н.,
професор

_____ В. І. Щелкунов

« _____ » _____ 2021 р.

Погоджено

« _____ » _____ 2021 р.

Погоджено

« _____ » _____ р.

Погоджено

« _____ » _____ р.

Погоджено

« _____ » _____ р.

Погоджено

« _____ » _____ р.

Погоджено

« _____ » _____ р.